

A LA MESA DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

27 d'octubre del 2021

Iniciativa presentada per

Els/Les diputats/des :

Grup parlamentari : **GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTA**

Autor/a de la iniciativa : **Joan FERRER I RIPOLL**

Càrrec de l'autor/a : **DIPUTAT**

Grup parlamentari : **GRUP PARLAMENTARI UNIDAS PODEMOS**

Autor/a de la iniciativa : **Cristina MAYOR I ABAD**

Càrrec de l'autor/a : **DIPUTADA**

Grup parlamentari : **GRUP PARLAMENTARI MÉS PER MALLORCA**

Autor/a de la iniciativa : **Miquel ENSENYAT I RIUTORT**

Càrrec de l'autor/a : **PORTAVEU TITULAR**

Assabentament per part del/s portaveu/s :

PORTAVEU: Pilar COSTA I SERRA (PORTAVEU TITULAR del GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTA)

PORTAVEU: Alejandro LÓPEZ I SORIA (PORTAVEU TITULAR del GRUP PARLAMENTARI UNIDAS PODEMOS)

Organ de debat: **COMISSIÓ D'ASSUMPTES SOCIALS, DRETS HUMANS I ESPORTS**

Tipus d'iniciativa : **PROPOSICIÓ NO DE LLEI**

Regulació : Articles 181 i següents del Reglament del Parlament de les Illes Balears

Tramitació pel procediment **ordinari** .

Títol de la iniciativa :

Prevenió del maltractament a les persones grans.

Contingut de la iniciativa :

L'OMS considera que els maltractaments a les persones majors constitueixen un problema important de salut pública que inclou el maltractament físic, sexual, psicològic o emocional; la violència per raons econòmiques o materials; l'abandó; la negligència; i el menyscapse greu de dignitat i la falta de respecte.

Segons INPEA (Xarxa Internacional de Prevenció de l'Abús i Maltractament en la Vellesa) el maltractament a les persones majors és «qualsevol acte únic o repetit, o la falta de mesures apropiades, que es produeixen dins de qualsevol relació on existeix una expectativa de confiança, i que causa mal o angoixa a una persona major».

El Pla Internacional d'Acció de les Nacions Unides adoptat per tots els països a Madrid, a l'abril de 2002, reconeix clarament la importància del maltractament a les persones majors i el posa en el

context dels Drets Humans Universals.

Segons dades de l'IMSESO, solament es notifica un de cada 24 casos de maltractament a persones majors. A vegades, els afectats poden sofrir-ho i ni tan sols saber-ho. Quan són conscients, moltes vegades no saben com denunciar, no volen causar problemes i temen les conseqüències que una denúncia pogués suposar.

Malgrat la dificultat que comporta extrapolar la realitat del maltractament als majors a les estadístiques, un estudi publicat en la revista «The Lancet Global Health» i finançat per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) calculava, a principis de 2017, que una de cada sis persones d'edat avançada sofreix algun tipus de maltractament a tot el món, la qual cosa suposa aproximadament uns 141 milions d'afectats (a Espanya, al voltant de 520.000 maltractats majors de 65 anys). Segons la Fundació ONCE, el risc a sofrir situacions vexatòries es multiplica per 10 quan l'afectat presenta discapacitat, la qual cosa ocorre en un alt percentatge dels majors.

Tenint en compte aquestes xifres, que es pressuposen subestimades, i la baixa taxa de denúncies que es posen, els experts coincideixen en la necessitat de conscienciar a la societat sobre la vulnerabilitat d'aquesta part de la població i prendre mesures per a prevenir i abordar els maltractaments a les persones majors.

A la primera Conferència Nacional de Consens sobre l' Ancià Maltractat va sorgir la «Declaració d' Almeria», que defineix el maltractament a la gent gran com l' acte o l' omisió que pateixen persones de 65 anys o més, que vulnera la integritat física, psíquica, sexual i econòmica, el principi d' autonomia o un dret fonamental de l' individu, que és percebut per aquest o constatat objectivament, amb independència de la intencionalitat i del mitjà en què es duu a terme (família, comunitat i institucions).

Es poden trobar diferents classificacions sobre la tipologia de maltractament domèstic i d' autonegligència d'acord amb el National Center of Elder Abuse (2017).

– Maltractament o abús físic:

L' abús físic és definit com l' ús de força física que pot ocasionar lesions corporals, dolor físic o empitjorament. L' abús físic pot incloure actes de violència, com copejar (amb o sense un objecte), empènyer, sacsejar, bufetejar, pegar potades, pessigar i cremar. A més a més, l' ús inadequat de fàrmacs, les restriccions físiques, l' alimentació forçada i/o el càstig físic de qualsevol tipus també són exemples d' abús físic.

– Maltractament emocional o psicològic:

Consisteix a causar angoixa, dolor o aflicció mitjançant actes verbals o no verbals. S' hi inclouen agressions verbals, insults, amenaces, intimidació, humiliació i assetjament, però no es limita només a això. A més a més, l' infantilisme, l' aïllament de la persona gran de la seva família, de les amistats o de les activitats regulars, el tractament silenciós i l' aïllament social, són exemples d' abús psicològic o emocional.

– Abús sexual:

Es defineix com el contacte sexual no consentit amb una persona gran, sense el seu consentiment; o amb una persona incapaç de donar el consentiment esmentat; també inclou: tocaments no desitjats, fer fotografies impúdiques sense consentiment, agressió sexual, violació, nuesa forçada, etc.

– Explotació econòmica o financera o material:

Es produeix quan es dona un ús il·legal o inapropiat de propietats, estalvis o actius de la persona gran. Els exemples també inclouen cobrar els talons d' una persona gran sense autorització o permís, falsificar-li la signatura, usar inapropiadament o robar-li els diners o les possessions,

coaccionar-la o enganyar-la perquè signi qualsevol document i usar de forma inadequada la tutela legal o els poders notariais.

– Negligència:

Es defineix com la negativa o el fracàs en el compliment de les obligacions o dels deures envers la gent gran. També pot incloure el fracàs d' una persona que té responsabilitats fiduciàries o de cuidadora, per proporcionar la cura de la persona gran (p. e.: pagar pels serveis necessaris de la cura de la llar). Implica la negativa o el fracàs del cobriment de les necessitats bàsiques (p. e.: alimentació, aigua, roba, refugi, higiene personal, medicina, comoditat, seguretat personal i altres necessitats essencials).

– Abandonament:

Consisteix a desertar la responsabilitat de proporcionar cura de la persona que l' ha assumida o d' aquella que n' exerceix la custòdia.

– Autonegligència:

Es refereix als comportaments de la gent gran que posen en perill la seva salut o seguretat. Generalment es manifesta com la negativa o el fracàs de la persona gran, de proporcionar-se el menjar adequat, aigua, roba, refugi, higiene personal, medicació, si cal, i precaucions de seguretat. La definició d' autonegligència exclou una situació en la qual una persona gran, mentalment competent, que entén les conseqüències de les seves decisions, pren una decisió conscient i voluntària com a elecció personal.

El Pla Internacional d'Acció de les Nacions Unides, adoptat per tots els països a Madrid a l'abril de 2002, reconeix clarament la importància del fenomen del maltractament a les persones majors i el posa en el context dels Drets Humans Universals.

L'OMS considera que aquest és un problema important de salut pública, que inclou el maltractament físic, sexual, psicològic o emocional; la violència per raons econòmiques o materials; l'abandó; la negligència, i el menyspreu greu de dignitat i la falta de respecte.

Conèixer, descriure i saber definir els maltractaments cap a la població de més edat és el millor mitjà per a prevenir-los i evitar-los. No es pot tractar allò que es desconeix. No obstant això, l'OMS alerta de poca informació i escassetat de dades rigoroses sobre nombre de casos, tipus més freqüents de maltractament, així com sobre l'abast del problema en establiments institucionals, com a hospitals, llars d'ancians i altres centres assistencials de llarg termini.

El nostre país és un bon exemple d'això, ja que no disposem de dades fiables i actualitzades sobre l'abast i els tipus de maltractament a les persones majors en diferents entorns, la qual cosa suposa un obstacle per a comprendre la magnitud i naturalesa del problema.

És necessari conscienciar a la societat sobre aquest greu problema i prendre mesures per a prevenir-lo i abordar-lo. Per a planificar i dur a terme de la manera més adequada aquestes polítiques és imprescindible comptar amb una estadística actualitzada i fiable que ofereixi informació sobre el maltractament a les persones majors, el seu abast, tipus, desglossat pels diferents entorns en els quals succeeix i tenint en compte l'enfocament de gènere, així com les situacions de discapacitat o dependència.

El Consell de Mallorca va emetre l'any 2019 el «Protocol d' actuació davant les situacions de maltractaments domèstics i d' autonegligència» amb els següents objectius:

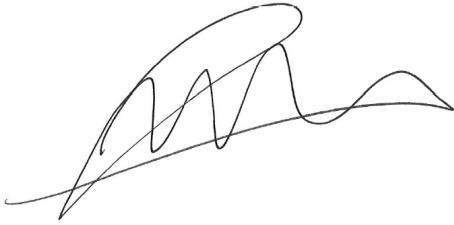
La finalitat d' aquest projecte és elaborar un protocol per detectar, valorar i intervenir davant situacions de maltractament i d' autonegligència, i establir un circuit d' actuació. Els objectius generals del protocol esmentat són els següents:

- Detectar els indicadors que fan sospitar de possibles situacions de maltractament domèstic i d' autonegligència envers la gent gran i les persones adultes vulnerables.
- Atendre al més precoçment possible les situacions de maltractament domèstic i d' autonegligència.
- Protegir la gent gran i les persones adultes vulnerables.
- Augmentar-ne la qualitat de vida.
- Promoure un model d' intervenció centrat en el bon tracte i l' atenció centrada en la persona.

Aquest protocol se centra en el maltractament domèstic i en l' autonegligència i, malgrat va adreçat principalment a persones de 65 anys o més, també inclou aquelles de 55 anys o més amb risc de vulnerabilitat. S' entén per maltractament domèstic qualsevol tipus de forma de maltractament envers una persona gran, exercit per qualcú amb el qual manté una relació de proximitat o confiança. L' autonegligència es produeix quan el comportament de la persona gran posa en perill la seva salut i seguretat (cal diferenciar-la de les opcions conscients i voluntàries preses per les persones que no presenten cap tipus de deteriorament cognitiu, discapacitat o malaltia mental).

Per tots aquests motius, els grups parlamentaris sotasignants presentam la següent **Proposició No de Llei**:

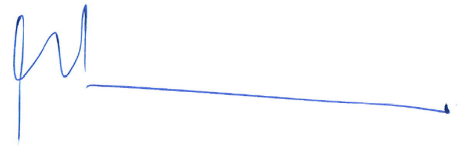
1. El Parlament de les Illes Balears insta al Govern d'Espanya a que elabori en el marc del Consell Territorial de Serveis Socials i del Sistema per a la l'Autonomia i Atenció a la Dependència, en coordinació amb els Comunitats Autònomes en l'àmbit de les seves competències, un Pla de Prevenció i Erradicació del Maltractament a les Persones Grans. Aquest pla haurà d'abordar tots els tipus de maltractaments en els entorns en què es produeixen, tenint en compte l'enfocament de gènere, així com també les situacions de discapacitat o dependència. Aquest Pla s'haurà d'avaluar i revisar periòdicament en funció dels seus resultats i de les conclusions que s'extreguin arrel d'elaboració d'una estadística actualitzada, completa i fiable. El Pla comptarà amb la participació de les organitzacions de defensa dels drets de les persones grans.
2. El Parlament de les Illes Balears insta al Govern d'Espanya, en coordinació amb les Comunitats Autònomes en l'àmbit de les seves competències, a elaborar i mantenir un Registre Estatal unificat i una Estadística actualitzada completa i fiable que ofereixi informació sobre els casos de maltractament a les persones grans, el seu abast i tipus, desglossats pels diversos entorns en què es produeixen i tenint en compte l'enfocament de gènere, així com les situacions de discapacitat o dependència.
3. El Parlament de les Illes Balears insta al Govern de les Illes Balears a posar tots els instruments que tenguí al seu abast per a reduir els maltractaments físics i/o psicològics que puguin patir persones ancianes per part dels seus propis familiars o per part de terceres persones.
4. El Parlament de les Illes Balears insta al Govern de les Illes Balears, en col·laboració amb Consells Insulars, Ajuntaments i entitats del sector privat, a implantar sistemes d'anàlisi de dades per tal d'analitzar el maltractament vers les persones grans.
5. El Parlament de les Illes Balears insta al Govern d'Espanya a impulsar una Llei Estatal Integral de Protecció dels Drets de les Persones Majors que garanteixi una vida digna, independent i participativa dins la nostra societat, respectant el dret de les persones majors a decidir com volen que sigui el seu procés d'envelliment.
6. El Parlament de les Illes Balears insta al Govern de les Illes Balears a impulsar, amb la participació dels Consells Insulars i els Ajuntaments, una Llei Autonòmica Integral de Protecció dels Drets de les Persones Majors que, dintre de l'àmbit competencial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, garanteixi una vida digna, independent i participativa dins la nostra societat, respectant el dret de les persones majors a decidir com volen que sigui el seu procés d'envelliment.

Joan FERRER I RIPOLL
Assabentament grup,

Cristina MAYOR I ABAD
Assabentament grup,

Miquel ENSENYAT I RIUTORT

Pilar COSTA I SERRA

Alejandro LÓPEZ I SORIA